

Fødsel kan vekke voldtekts-traumer

Åtte av ti kvinner som har vært utsatt for voldtekt i voksen alder får komplikasjoner under sin første fødsel. Mye tyder på at fødselen aktiverer voldtektstraumer.

Tekst Elisabeth Øvreberg, Det helsevitenskapelige fakultet, UiT

Problemet er at fødselen stopper opp. Det viser forskning fra Det helsevitenskapelige fakultet (Helsefak) ved Universitetet i Tromsø. Halvparten av kvinnene som fikk komplikasjoner måtte forløses med sugekopp, og den andre halvparten måtte forløses med keisersnitt.

Overrasket

Dette er den første undersøkelsen i verden som ser på sammenhengen mellom voldtekt i voksen alder (etter 16 år) og fødselsutfallet ved den første fødselen. At hele 80 prosent av kvinnene måtte få operativ hjelp for å føde, kom uventet på forskerne.

– Studien viser at kvinner som har vært utsatt for voldtekt mister sine gode rier på slutten av fødselen. Aktiv fødselshjelp som drypp ser ikke ut til å hjelpe, snarere tvert imot, forteller Lotta Halvorsen og Hilde Nerum, doktorgradsstipendiater ved Helsefak.

– Vi ble veldig overrasket over disse høye tallene. Det kan se ut som at vanlige tiltak og prosedyrer som blir benyttet under en fødsel kan være med på å aktivisere voldtektstraumet, sier Nerum.

Halvorsen forklarer at traumet trolig aktiviseres når kvinnen legges på rygg og er avkledd. Rundt seg har hun mange fremmede som «tar seg til rette» på kroppen, beskriver hun.

– Det er ikke vanskelig å se for seg at dette kan vekke minner om overgrep, legger Nerum til.

– De som ikke har blitt utsatt for en voldtekt, opplever fødselshjelpen annerledes. De med overgrepserfaringer er mer sårbare. Erfaringene deres har ligget i en lukket skuff, men de trenger seg frem under fødselen, fortsetter Halvorsen.

Halvorsen og Nerum er begge jordmødre ved Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN), og sammen har de

INNHEMTET AV FORTIDEN: Fødselen kan vekke vonde minner hos moren og dermed gjøre fødselen vanskelig. Illustrasjonsfoto: Colourbox

forsket på fødselsutfallet ved den første fødselen til kvinner som har vært utsatt for voldtekt. Jordmødrene presiserer at kvinnene i studien ikke fødte som en følge av selve voldtekten.

I studien deltok 50 kvinner som alle hadde vært utsatt for voldtekt i voksen alder. Alle var førstegangsfødende ved Universitetssykehuset Nord-Norge, UNN. I tillegg har det vært en kontrollgruppe på 150 førstegangsfødende.

Fokus på overgrep

De to jordmødrene mener at leger og jordmødre som følger opp gravide bør ha et større fokus på seksuelle overgrep og voldtekt. Temaet kan være taust og

skambelagt, og verken kvinnene eller fødselshjelperne tenker over at en tidligere voldtekt kan få negative konsekvenser for fødselen.

Anslag viser at mellom 8000-16000 personer blir utsatt for voldtekt eller voldtektforsøk i Norge hvert år. Voldtekt er et av de mest voldelige og traumatiserte overgrep en kvinne kan utsettes for. Dette viser at det omhandler mange unge kvinner og er et folkehelseproblem.

De 50 voldtektsutsatte kvinnene som studien omfatter, har alle vært i kontakt med psykisk helseteam ved fødepoliklinikken ved UNN. Halvorsen og Nerum har jobbet i dette helsetea-

met i ti år, og har hørt hva kvinnene har å fortelle. Forskerne mener jordmødre og fødselsleger må forstå at den fødendes livshistorie også har betydning for hvordan fødselen forløper. En tidligere voldtekt ser ut til å være en skjult årsak til ulike utfordringer under fødselen, både for fødekvinne og for fødselshjelpere.

– Det er viktig at jordmor kjenner kvinnens forhistorie, og det er spesielt viktig at disse kvinnene får tid og rom til å føde uten forstyrrelser. Da kan de klare å håndtere traumene, sier Halvorsen.

– Under hele fødselen er det viktig å skape ro og trygghet. Forstyrrelser og

unødig innblanding fører til stress og kan gjøre at det blir vanskelig å føde. Kvinnen trenger hjelp til å kunne fokusere på fødselen slik at ikke minnene fra voldtekten tar over, legger Nerum til.

FØRST I VERDEN

- Dette er den første undersøkelsen i verden som ser på sammenhengen mellom voldtekt i voksen alder og fødselsutfallet.
- Stipendiaterne **Lotta Halvorsen** og **Hilde Nerum** skal etter planen disputere for sine doktorgrader i løpet av 2012.